

ering af aftalte genopretningsprogrammer med en stor finansieringsmanko.

2. Nogle, overvejende mindre, lavindkomstlande i Asien har også udækkede behov.
3. Japans store og voksende finansielle overførsler vil især rette sig mod Sydøstasien.

5. Vender vi os mod de danske bistandsmålsætninger, er problemet naturligvis, om valget af samarbejdslande med rimelig sandsynlighed kan betyde en bistand, som sikrer en opfyldelse af målsætningerne. Med andre ord bør valget være bestemt af, at der tilstræbes effektivitet i bistanden, dvs. et højt resultat i forhold til målsætningerne.

Denne effektivitet er afhængig af de direkte virkninger af danske bistandsaktiviteter og af de indirekte effekter, dvs. den sammenhæng, som den danske bistand indgår i. Dette afhænger igen af muligheden for at identificere egnede aktiviteter i dialog med modtagerlandet og at opnå en samlet forståelse af landets udviklingspolitik. Yderligere er det afgørende, at landet har et finansieringsbehov, som ikke vil blive dækket fra anden side.

Finansieringsbehovet vil påvirkes af landets økonomiske og sociale udvikling i de sidste 10-15 år. Nogle lande må f.eks. løse meget preserende krisebekæmpende opgaver, herunder bremsning af miljødelæggelser, før de kan begynde på at retablere levestandarden 10 eller 20 år tilbage. Nogle lande kan på grund af højere gennemsnitsindkomster bedre klare krisen end andre uden stærk stigning i den absolutte fattigdom. Nogle lande igen er inde i en stabil udvikling med høj vækst (f.eks. Thailand), mens andre er på kanten af et miljømæssigt og socialt sammenbrud.

6. Det er en politisk afgørelse, hvor meget hensynet til leverancer fra det danske erhvervsliv skal påvirke landevalget. Problemet er ikke de umiddelbare bistandsfinansierede leveran-

cer, idet disse er politisk sikrede, men de muligheder for at komme ind på nye markeder, som disse leverancer evt. kan skabe. Hvis dette hensyn spiller en afgørende rolle ved valg af enkelte modtagerlande, vil det betyde, at andre lande med større behov og med muligheder for, at der kan opnås større afkast med hensyn til de bistandspolitiske målsætninger, vælges fra. Den eksisterende binding til danske leverancer har påvirket valget af bistandsaktiviteter resulterende i problematiske projekter. Den bør ikke påvirke landevalget og dermed anvendelsen af de ubundne bistandsmidler.

7. En bedre og mere sikker opfyldelse af de bistandspolitiske målsætninger forudsætter retningslinier for bistandspraksis. I den nuværende situation peger dette på behovet for en præcisering af fattigdomsorienteringen. Dette vil styrke samarbejdet med nye samarbejdslande.

8. Den praktiske konsekvens, herunder relationen til modtagerlandet, af et sket landevalg bør diskuteres nærmere. Som nævnt ovenfor taler meget for at etablere en glidende overgang fra at give bistand til et bestemt land til at give dette land betegnelsen samarbejdsland. Det vigtigste argument er, at der er brug for erfaringer med det praktiske samarbejde.

9. Uanset hvilke principper for valg af samarbejdslande, der måtte blive formuleret, er der brug for en særlig kategori, hvor særlige forhold gør sig gældende. Det kan dreje sig om lande i vanskelige overgangssituationer eller om klart udenrigspolitisk motiverede tilfælde. Det bør præciseres, at også i disse tilfælde bør der tilstræbes høj effektivitet med hensyn til de bistandspolitiske målsætninger, hvilket forudsætter, at der erhverves en viden om de pågældende landes udviklingspolitik.

KNUD ERIK SVENDSEN